

สหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์ ในยุคความปกติถัดไป

White Cooperative with Good governance for making the confidence in Cooperative
System in Next Normal Era

กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์

Kritsada Chimpleewat

วิทยาลัยชุมชนระนอง

Ranong Community College, Thailand

E-mail: somjitosoth2556@gmail.com

Received October 16, 2021; Revised December 22, 2021; Accepted January 1, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ ผลการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับ สหกรณ์
ธรรมาภิบาล และนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล เป็นการนำเสนอถึงจุดเริ่มต้นของการจัดตั้ง
สหกรณ์ ความหมายและความสำคัญของธรรมาภิบาลที่มีต่อการบริหารจัดการสหกรณ์ ผลการทบทวน
พบว่า สหกรณ์ หมายถึง องค์การของบรรดาบุคคลซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่เป็น
เจ้าของร่วมกันและควบคุมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อสนองความต้องการและความจำเป็นรวมทั้ง
ความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในขณะที่ธรรมาภิบาลหมายถึง การบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดีถูกบัญญัติขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1989 และได้ถูกนำเข้ามาใช้ในประเทศไทยในช่วงปี
พ.ศ. 2540 ส่วนสหกรณ์สีขาวเป็นนโยบายที่เน้นการนำเอาหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้โดยเชื่อมกับการ
ดำเนินงานในสหกรณ์โดยมีสมาชิกในสหกรณ์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ขับเคลื่อน ซึ่งเป็
การนำหลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องมาสร้างความเข้มแข็งและความซื่อสัตย์ให้แก่องค์กรภาครัฐ โดยเฉพาะ
ในสถานการณ์ที่การตรวจสอบขาดประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติด
เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) และนอกจากการบริหารที่ดีแล้ว การดำเนินกิจการสหกรณ์ตาม
นโยบายสหกรณ์สีขาวจะช่วยสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพใน
ยุคความปกติถัดไป

คำสำคัญ: สหกรณ์; สหกรณ์สีขาว; ธรรมาภิบาล; ความเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์

Abstract

The objective of this academic paper was to present the results of a conceptual review of cooperative governance and white cooperatives policy with good governance. It presented the beginnings of cooperative establishment, its meaning, and the importance of good governance in the management of cooperatives. The results of the review found that a cooperative was an organization in which individuals voluntarily join together to run jointly owned and democratically controlled enterprises to meet their common economic, social, and cultural needs, needs, and hopes. Whereas good governance referred to the administration of civil and social affairs, which was first enacted in 1989 and was launched in Thailand in 1997. White cooperatives were policies that emphasize good governance in connection with cooperative operations, driven by cooperative members, staff, and related personnel. In this regard, the relevant good governance principles were applied to strengthen and integrity of government organizations, especially in situations where audits were ineffective due to the impact of the Covid-19 epidemic. In addition to good management, cooperative affairs according to the white cooperative policy could effectively build the image and confidence in the cooperative system in the next normal.

Keywords: Cooperative; White cooperative; A good governance; Confidential in the cooperative system

บทนำ

“ธรรมาภิบาล” เป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชนและประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม โดยที่ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และแนวทาง (guidelines) (พิรพล ไทยทอง, 2560) สหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดแผนงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มมาตรการในกระบวนการทำงานของสหกรณ์ การเสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาคีรัฐ เป็นการเสริมสร้างและตระหนักรู้ การสร้างความสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์กรเป็นแกนหลัก อีกทั้งจากผลการวิจัยของ จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์ (2556) พบว่า ในแต่ละปีนั้น พ่อค้าและนักธุรกิจกว่าร้อยละ 80 สูญเสียเงินให้กับการทุจริตเป็นจำนวนเงินที่สูงถึงเกือบ 3 แสนล้านบาท ในขณะที่ผลการวิจัยยังพบว่า ปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในเกือบทุกภาคส่วนของสังคม สอดคล้องกับ นิวัติไชย เกษมมงคล (2564) กล่าวว่า องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) ได้ประกาศคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต หรือ CPI (Corruption Perceptions Index :CPI) ประจำปี 2020 โดยคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2563 พบว่าจากแหล่งข้อมูลทั้ง 9 แหล่ง ประเทศไทยได้คะแนนลดลง

1 แห่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรต่าง ๆ ยังขาดการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างจริงจังเพื่อที่จะส่งกระตุ้นให้ข้าราชการมีการทำงานที่ดีขึ้น โปร่งใสขึ้น และสามารถตรวจสอบได้ (มนต์ชัย ช่วยประสม และคณะ, 2563)

ปัจจุบัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้สหกรณ์มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีระบบการควบคุมภายในที่ดี ดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นการบริหารจัดการด้วยการนำหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด และจริงจัง ซึ่งจะทำให้สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การดำเนินการส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์มีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเพื่อให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งตามนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ และเมื่อสหกรณ์นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินกิจการ ย่อมก่อให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง และมีผลประกอบการที่สามารถส่งต่อประโยชน์ยังสมาชิก ทำให้เกิดความเชื่อถือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงต้องสร้างบรรทัดฐานในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลให้กับสหกรณ์เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรม โดยในปี 2560 กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ทบทวนหลัก “ธรรมาภิบาล ในสหกรณ์” จากเดิมมีจำนวน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เป็น 9 หลัก ได้แก่ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการมอบอำนาจ หลักนิติธรรม และหลักความเสมอภาค ซึ่งเป็นการพัฒนาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่เข้มข้นขึ้น รวมถึงปรับกระบวนการสร้างธรรมาภิบาลและวิธีการประเมินธรรมาภิบาลในสหกรณ์ขึ้นใหม่ ภายใต้โครงการสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล อันเป็นเป้าหมายในการพัฒนาสหกรณ์ให้มีความเจริญอย่างยั่งยืน กิจการสหกรณ์มีความมั่นคง สร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาให้เกิดขึ้นในระบบสหกรณ์สืบต่อไป (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2561)

การดำเนินงานด้วยหลักสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาลจึงเป็นกระบวนการหนึ่งเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นเตือนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาลภาครัฐใหม่มาปรับใช้ ในกระบวนการทำงาน เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้กับสหกรณ์และสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลภายนอก ในยุคความปกติถัดไป การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ และธรรมาภิบาล ดังรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

แนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

เกษม วัฒนชัย (2546) กล่าวว่า “ธรรมาภิบาล” ตรงกับภาษาอังกฤษ คือ “Good governance” ถูกบัญญัติขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1989 และได้ถูกนำเข้ามาใช้ในประเทศไทยในช่วงปีที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 โดยที่ประเทศไทยในช่วงเวลานั้นระบบเศรษฐกิจได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤติดังกล่าว จนต้องรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF (International Monetary Fund) โดยที่รัฐบาลไทยในขณะนั้นได้ให้คำมั่นสัญญาากับ IMF ว่าจะต้องสร้าง Good governance ขึ้นในการบริหาร

จัดการในภาครัฐดังที่กำหนดไว้ในหนังสือแสดงเจตจำนงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับ IMF (มนต์ชัย ช่วยประสม และคณะ 2563) ธรรมชาติของ หรือ Good governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริการจัดการที่ดีเพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์กรจะไม่มีกรณีการฉ้อราษฎร์บังหลวงและไม่ด้อยประสิทธิภาพธรรมาภิบาล นอกจากนี้ยังมีคำที่เกี่ยวข้องอีก 1 คำ นั่นคือคำว่า “ธรรมรัฐ” ซึ่ง ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2549) กล่าวว่า หมายถึง การบริหารกิจการของบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้นพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้นได้โดยตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม

ประเทศไทยนำเอาแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ได้กำหนดเรื่องธรรมาภิบาลในสังคมไทยให้เป็น 1 ใน 4 ของหัวข้อหลัก ๆ และให้คำจำกัดความ “ธรรมาภิบาล” ว่าหมายถึง “กฎเกณฑ์การปกครองบำรุงรักษาสังคมบ้านเมืองที่ดี” ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงการบริหารจัดการสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้านและในทุกระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์การและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการองค์การของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริการราชการ ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์การอิสระ องค์การภาคเอกชน ชมรม และสมาคมเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ นิติบุคคล ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลไทยได้บัญญัติความหมายที่เป็นทางการของคำว่า “Good Governance” ว่าหมายถึง “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยทุกส่วนราชการต้องถือปฏิบัติ ซึ่งตามระเบียบฉบับนี้ได้ระบุถึงหลักการสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญและถูกนำมาใช้กับองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในที่สุดรวมถึงการนำมาใช้กับการบริหารกิจการของสหกรณ์ด้วยเช่นกัน

พีรพล ไทยทอง (2560) กล่าวว่า ปัจจุบันประชาชนในสังคมเริ่มให้ความสนใจตระหนักถึงความสำคัญของธรรมาภิบาล เพราะเชื่อว่าหากประเทศไทยมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชนแล้ว จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีและเกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม รวมไปถึงเศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้น ธรรมาภิบาลจึงเป็นมิติของกระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นไปที่บทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐ จัดบริการให้มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการ สนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น มีการบริหารงานอย่างโปร่งใส คือ การตรวจสอบได้และอธิบายได้ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ (ไชยวัฒน์ คำชู, 2545)

การจัดตั้งสหกรณ์

สหกรณ์เป็นภาษาสันสกฤต มีการอธิบายความหมายของนักสหกรณ์ไทยและต่างประเทศโดยที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization หรือ ILO) กำหนดสถานะของสหกรณ์เป็นทั้งองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคม “สหกรณ์เป็นสมาคมของบุคคลที่รวมกันเข้าด้วยความสมัครเพื่อบรรลุจุดหมายร่วมกัน โดยการก่อตั้งองค์การธุรกิจที่ควบคุมแบบประชาธิปไตย ร่วมกันออกทุนที่ต้องการอย่างเที่ยงธรรมและยอมรับการมีส่วนร่วมอย่างยุติธรรม ในการเสี่ยงภัยและผลประโยชน์ของการดำเนินงานที่สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง” ความหมายของสหกรณ์นอกจากการอธิบายดังกล่าวแล้ว พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 4 ได้กำหนดให้สหกรณ์หมายความว่า “คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมโดยช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้”

กล่าวโดยสรุป “สหกรณ์” คือ "องค์การของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม" (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว, 2560)

สหกรณ์ได้ถูกจัดตั้งครั้งแรกในต่างประเทศและได้มีพัฒนาการต่อเนื่องในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยถือกำเนิดจากประเทศในแถบยุโรป และในประเทศไทยนั้น ในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณ พ.ศ. 2457 ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น สาเหตุเนื่องมาจากว่าประเทศไทยในช่วงเวลานั้นเริ่มมีการค้าขายกับชาวต่างประเทศมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพได้เปลี่ยนมาเป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า ดังนั้น ความต้องการเงินทุนในการขยายปริมาณการผลิตส่งผลให้ต้องกู้ยืมเงินจากนายทุนและทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ซึ่งภาครัฐเล็งเห็นว่าเป็นการ เกิดหนี้สินพอกพูน จึงมีการจัดตั้งส่วนราชการสหกรณ์ขึ้น โดยมีพระราชวรวงศ์เธอหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทยนำรูปแบบสหกรณ์โรฟไฟเซนจากประเทศเยอรมันมาเป็นต้นแบบในการดำเนินงาน เพราะเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจเกษตรกรไทยในขณะนั้น อีกทั้งการดำเนินการสหกรณ์ในรูปแบบดังกล่าวได้รับความสำเร็จมาแล้วทั้งในประเทศอินเดียและพม่า จึงทรงได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์แห่งแรกคือ “สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้” โดยดำเนินการที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก ซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรให้บรรเทาเบาบางลงได้ (นพคุณ เดชะผล, 2558) และในเวลาต่อมาจึงได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องและเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2471 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 เป็นพระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับแรกที่ส่งเสริมให้สหกรณ์รวมกลุ่มกันก่อตั้งชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัดสินใช้ก็ได้เกิดขึ้นโดยการรวมกลุ่มกันของสหกรณ์ท้องถิ่น ได้จดทะเบียนเป็นประเภทชุมชนสหกรณ์ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2511 มีพระบรมราชโองการประกาศพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มีผลทำให้สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัดสินใช้ยกเลิกไปและให้มีการก่อตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยขึ้นแทนโดยผลแห่ง

กฎหมายสหกรณ์ฉบับนั้นพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ และกองทุนพัฒนาสหกรณ์และในวันที่ 9 ตุลาคม 2527 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดให้วันที่ 26 กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็น “วันสหกรณ์แห่งชาติ ” ซึ่งในปัจจุบันได้มีการออกกฎกระทรวงประเภทของสหกรณ์ที่รับจดทะเบียนไว้ 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ปัญหาการทุจริตภายในสหกรณ์

เนื่องจากในปัจจุบันการดำเนินงานของสหกรณ์มีการดำเนินงานอย่างกว้างขวาง จึงอาจทำให้มีการตรวจสอบที่ยุ่งยากมากขึ้น กอปรกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น กระบวนการทางบัญชีมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นด้วยเช่นกัน จนในบางครั้งทำให้เกิดการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชีให้มีความบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริงจนเกิดสร้างความเสียหายต่อระบบการดำเนินงานได้ (ศจิรัตน์ เมธิ์สุภาพ, 2563) จนทำให้เกิดปัญหาและเป็นช่องว่างที่สามารถทำให้เกิดการทุจริต นอกรีตได้ เช่น กรณีสหกรณ์คลองจั่นที่มีการทุจริตภายในองค์กร จนเกิดเป็นคดีมีข้อพิพาทอันเป็นคดีขึ้นสู่ศาลปกครองและศาลอาญาในหลายกรณีอันเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยทุจริต มีข้อขัดแย้งกฎหมาย ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอกและสหกรณ์

ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.3339/2559 ระบุว่า เมื่อระหว่างเดือนมกราคม ปี 2551 วันใดไม่ปรากฏชัด ถึงเดือนธันวาคม 2555 วันใดไม่ปรากฏชัด ต่อเนื่องกันทั้งเวลากลางวันและกลางคืน วันเวลาใดไม่ปรากฏชัด จำเลยทั้งสิบเอ็ดขอร่วมกันหลอกลวงผู้อื่น หรือ ประชาชน ด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริง ซึ่งควรบอกให้ แจ้งแก่ประชาชน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นขั้นตอน ในลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำ และร่วมรู้เห็นการกระทำผิดต่าง ๆ ร่วมกัน โดยเจตนาทุจริต เพื่อแสวงหาประโยชน์ ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองและผู้อื่น โดยจำเลยทั้งสิบเอ็ดกับพวกได้บังอาจร่วมกันจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน ระหว่าง สหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด (ผู้ให้กู้) กับ สมาชิกสมทบ (ผู้กู้) ซึ่งเป็นนิติบุคคลหรือคณะบุคคลที่ไม่ได้ถือหุ้นในสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด จำนวน 28 ราย รวมเป็นจำนวนเงินตามสัญญากู้ยืมเงิน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 11,858,440,000 บาท โดยไม่ได้มีการกู้ยืมเงินกันจริง และร่วมกันทำการบันทึกรายการทางการเงิน อันเป็นเท็จ

ในการบันทึกรายการรับชำระหนี้เงินกู้ยืมเงินและดอกเบี้ยรับจากลูกหนี้เงินกู้ยืมพิเศษ สมาชิกสมทบ โดยไม่มีการรับชำระหนี้เงินกู้ยืมและดอกเบี้ยรับจากลูกหนี้เงินกู้ยืมพิเศษสมาชิก สมทบจริง และบันทึกจ่ายเงินให้แก่ลูกหนี้เงินกู้ยืมพิเศษ โดยไม่มีการจ่ายเงินที่กู้ยืมออกจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด จริง ร่วมกันจัดทำใบสำคัญรับชำระเงินลูกหนี้ที่ตรงจ่ายให้แก่จำเลยที่ 1 อันเป็นเท็จ และร่วมกันจัดทำใบสำคัญจ่ายเงินตรงจ่ายจำเลยที่ 1 อันเป็นเท็จ ร่วมกันทำการบันทึกรายการเกี่ยวกับการจ่ายเงินสดให้ลูกหนี้เงินกู้ยืมพิเศษ ทั้งที่ไม่มีการกู้ยืมเงินและการจ่ายเงินจริง โดยการทำสัญญากู้ยืม

เงินเท็จดังกล่าวข้างต้น เพื่อปกปิดการทุจริต หรือการเบิกจ่ายเงินตรงจ่ายที่ไม่ถูกต้องตามข้อบังคับระเบียบของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด หรือนำมาปรับโครงสร้างหนี้ และเพื่อตกแต่งบัญชีของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ให้ปรากฏเป็นเท็จว่า สหกรณ์เครดิตยูเนียน คลองจั่น จำกัด มีผลการประกอบกิจการ ที่มีผลกำไรสุทธิ โดยทำให้ปรากฏในงบการเงินและงบดุลของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด โดยนำงบกำไรสุทธิไปแสดงในรายงานประจำปี 2552 ถึง 2555 ซึ่งข้อเท็จจริงพบว่าการดำเนินการของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด มีผลประกอบการขาดทุนสุทธิเป็นจำนวนมากตลอดมา

เหตุเกิดที่แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร, แขวง/เขตใดไม่ปรากฏชัดกรุงเทพมหานครและตำบล/อำเภอ/จังหวัดใดไม่ปรากฏชัด ในประเทศไทย เกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341, 343 ให้จำเลยทั้งสิบเอ็ดร่วมกันหรือแทนกัน คืนเงินให้แก่ผู้เสียหายแต่ละรายรวมจำนวน 2,254 ราย และรายละเอียดมูลค่าเจ็ดพันหนึ่งร้อยห้าสิบบาทหกสิบสองสตางค์ (ระบบสืบค้นคำพิพากษาและคำสั่งศาลอาญา, 2559)

เป็นคำฟ้องอันเกิดจากการตรวจสอบสหกรณ์เมื่อมีผู้ร้องเรียนว่ามีการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการของสหกรณ์ จนมีการนำคดีขึ้นสู่ศาลอาญา เป็นปัญหาอันเกิดจากการทุจริต คอร์รัปชันในการดำเนินงานของสหกรณ์ ทำให้มีการตรวจสอบกิจการสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 เพื่อมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่และการดำเนินการของสหกรณ์ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาและป้องกันการกระทำที่เป็นการทุจริต คอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ที่ประพฤติมิชอบให้ได้มากที่สุด

ธรรมาภิบาลภาครัฐใหม่

ธรรมาภิบาลภาครัฐใหม่ หรือ New Public Governance มีที่มาจาก คำว่า “Good Governance” หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดีเช่นกัน หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน หรือธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (Honesty) ความเปิดเผยโปร่งใส (Transparency) ความรับผิดชอบและรับรองที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ความชอบธรรม ยุติธรรม (Fairness) ความมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ (Quality and Efficiency) และการมีมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรมเป็นการทั่วไป (General Ethical and Moral Standard) เป็นหลักที่มีคุณค่าและสำคัญมาก จึงควรที่จะนำมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ ธุรกิจ สังคม สาธารณสุข การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อนำพาให้สังคมไทย ธุรกิจไทย โดยรวมมีความเข้มแข็งมั่นคงและ เจริญก้าวหน้า สำหรับธุรกิจนั้นหลักธรรมาภิบาล คือ หัวใจในการดำเนินธุรกิจที่มีผลต่อทุกฝ่ายให้ได้รับ ผลประโยชน์ที่ยุติธรรม ตั้งแต่ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น เจ้าหน้าที่ ลูกจ้างรวมถึงสังคมและประเทศชาติ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2561)

นอกจากนี้ Stephen P. Osborne ได้มองว่า ในแวดวงวิชาการมีการศึกษาเกี่ยวกับ “NPG” เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ล่าสุดของสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ที่ได้มีการศึกษากันในวงกว้าง การจำแนก

แนวทางการศึกษาเรื่องดังกล่าวนี้ของนักวิชาการต่าง ๆ ออกเป็น 5 แนวทาง แนวทางที่ 1 ธรรมนูญการเมืองและสังคม (Socio-Political Governance) แนวคิดนี้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์เชิงสถาบันภายในสังคมซึ่งมีความจำเป็นที่จะเข้าใจในเรื่องของการกำหนดและการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งรัฐบาลไม่ได้เป็นศูนย์กลางและมีความชอบธรรมเพียงฝ่ายเดียวในการกำหนดนโยบายอีกต่อไปแต่ต้องขึ้นอยู่กับตัวแสดงอื่น ๆ ด้วย แนวทางที่สอง ธรรมนูญนโยบายสาธารณะ (Public Policy Governance) แนวคิดนี้เป็นเรื่องที่ทำให้ความสนใจไปที่วิธีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำที่มีบทบาททางด้านนโยบาย กับเครือข่ายต่าง ๆ ในการสรรค์สร้างและมีอิทธิพลต่อการกำหนดกระบวนการนโยบายสาธารณะ แนวทางที่สาม ธรรมนูญการบริหาร (Administrative Governance) แนวคิดนี้เป็นเรื่องที่ทำให้ความสนใจไปที่การประยุกต์ใช้เครื่องมือทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนของรัฐบาลสมัยใหม่ แนวทางที่สี่ ธรรมนูญสัญญา (Contract governance) แนวคิดนี้เป็นเรื่องที่ทำให้ความสนใจไปที่ความสัมพันธ์เชิงสัญญาในการจัดบริการสาธารณะโดยที่ภาครัฐมีบทบาทน้อยลง โดยที่ธรรมนูญแบบนี้ภาครัฐต้องรับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะโดยสาธารณะควบคุมได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น แนวทางสุดท้าย คือ ธรรมนูญเครือข่าย (Network governance) โดยแนวคิดนี้มุ่งเน้นแนวคิดเครือข่ายระหว่างองค์การและการจัดการตนเอง ซึ่งแนวคิดนี้มีความหมายตรงข้ามกับธรรมนูญนโยบายสาธารณะเพราะเป็นการเน้นที่เครือข่ายในการนโยบายไปปฏิบัติและการจัดบริการสาธารณะ (ปกรณ ศิริประกอบ, 2562)

การสร้างธรรมนูญในสหกรณ์

การสร้างธรรมนูญในสหกรณ์ เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งภาคสหกรณ์ภาครัฐ และภาคสังคม เพื่อก่อให้เกิดการบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สร้างการมีส่วนร่วม และมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และประหยัด เป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะศรัทธาจากสมาชิกของสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2561) การใช้หลักธรรมนูญเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินงานสหกรณ์เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม จึงเป็นบ่อเกิดของการใช้หลักธรรมในการดำเนินงานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากบุคคลภายนอกและรวมถึงสมาชิกของสหกรณ์เอง จึงทำให้การสร้างธรรมนูญในสหกรณ์คือการสร้างสหกรณ์สีขาวด้วยหลักธรรมนูญนั่นเอง โดยที่ “สหกรณ์สีขาวด้วยธรรมนูญ” ก็คือ การนำเอาหลักธรรมนูญเข้ามาใช้โดยเชื่อมกับการดำเนินงานในสหกรณ์โดยมีสมาชิกในสหกรณ์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ขับเคลื่อน เป็นการนำหลักธรรมนูญที่เกี่ยวข้องมาสร้างความเข้มแข็งและความซื่อสัตย์ให้แก่องค์กรภาครัฐ และช่วยกระตุ้นให้เกิดความเป็นธรรม โดยที่สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ยุติธรรมและความซื่อสัตย์โปร่งใส โดยในการดำเนินสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมนูญจะมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (สหกรณ์ออมทรัพย์สาธิตสุโขทัยจังหวัดมุกดาหาร จำกัด, 2561)

1) หลักประสิทธิผล เป็นการมุ่งเน้นไปที่การประเมินถึงวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์และการปฏิบัติงาน เช่น การบริหารทรัพยากรบุคคล (สมาชิก กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์) รวมทั้งการประเมินการจัดการด้านสารสนเทศ

2) หลักประสิทธิภาพ เป็นการประเมินเกี่ยวกับการบริหารจัดการและดำเนินการภารกิจของสหกรณ์ด้วยความคุ้มค่า

3) หลักการตอบสนอง เป็นการประเมินจากความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานประจำปีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ การนำนวัตกรรมมาพัฒนามาตรฐานคุณภาพการให้บริการ รวมทั้งประเมินจากการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน

4) หลักการรับผิดชอบต่อ เป็นการประเมินตัวชี้วัดและเป้าหมายขององค์กรสู่ระดับบุคคลและประเมินถึงการบริหารจัดการด้านการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน รวมทั้งประเมินเกี่ยวกับระบบการติดตามการปฏิบัติงานและความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5) หลักความโปร่งใส เป็นการประเมินระบบควบคุมภายในสหกรณ์และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก กรรมการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6) หลักการมีส่วนร่วม เป็นการประเมินถึง การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของสมาชิก การเปิดโอกาสให้สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการบริหารงานและติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของสหกรณ์ รวมถึง การประเมินถึงกลไกการสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของสมาชิก

7) หลักการมอบอำนาจ เป็นการประเมินการบริหารงานตามหลักการมอบอำนาจที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานและกลไกสนับสนุนการบริหารงานตามหลักการมอบอำนาจ

8) หลักนิติธรรม เป็นการประเมินเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการของสหกรณ์ รวมทั้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม

9) หลักความเสมอภาค เป็นการประเมินจากการสร้างกลไกด้านความเสมอภาคและจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานกำกับดูแลการทำงานด้านความเสมอภาค

การนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการดำเนินการของนโยบายสหกรณ์สีชาวนั้น จะมีเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเพื่อให้แต่ละหลักที่มีทั้ง 9 หลักนั้นมีเกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งเป็นข้อ ๆ รวมจำนวน 37 ข้อ ซึ่งถือว่าเป็นระดับการพิจารณาแต่ละข้อ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ (ระดับ 1-5) รายละเอียดดังแผนภาพที่ 2 เพื่อการพิจารณาการผ่านเกณฑ์การเป็นสหกรณ์สีชาวน้ำหนักตัวชี้วัดในแต่ละข้อ สหกรณ์ที่จะเป็นสหกรณ์สีขาว ต้องผ่านการประเมินในแต่ละหลักธรรมาภิบาล ร้อยละ 80 และทุกหลักธรรมาภิบาลรวมกันแล้วได้ร้อยละ 85 ขึ้นไปในปีแรก พ.ศ. 2560 จะทำการประเมินเพื่อบ่งบอกถึงควมมีธรรมาภิบาลและวัตถุประสงค์ความเป็นสหกรณ์ (เป็นคนดี) โดยทำการประเมิน จำนวน 4 หลัก ประกอบด้วย

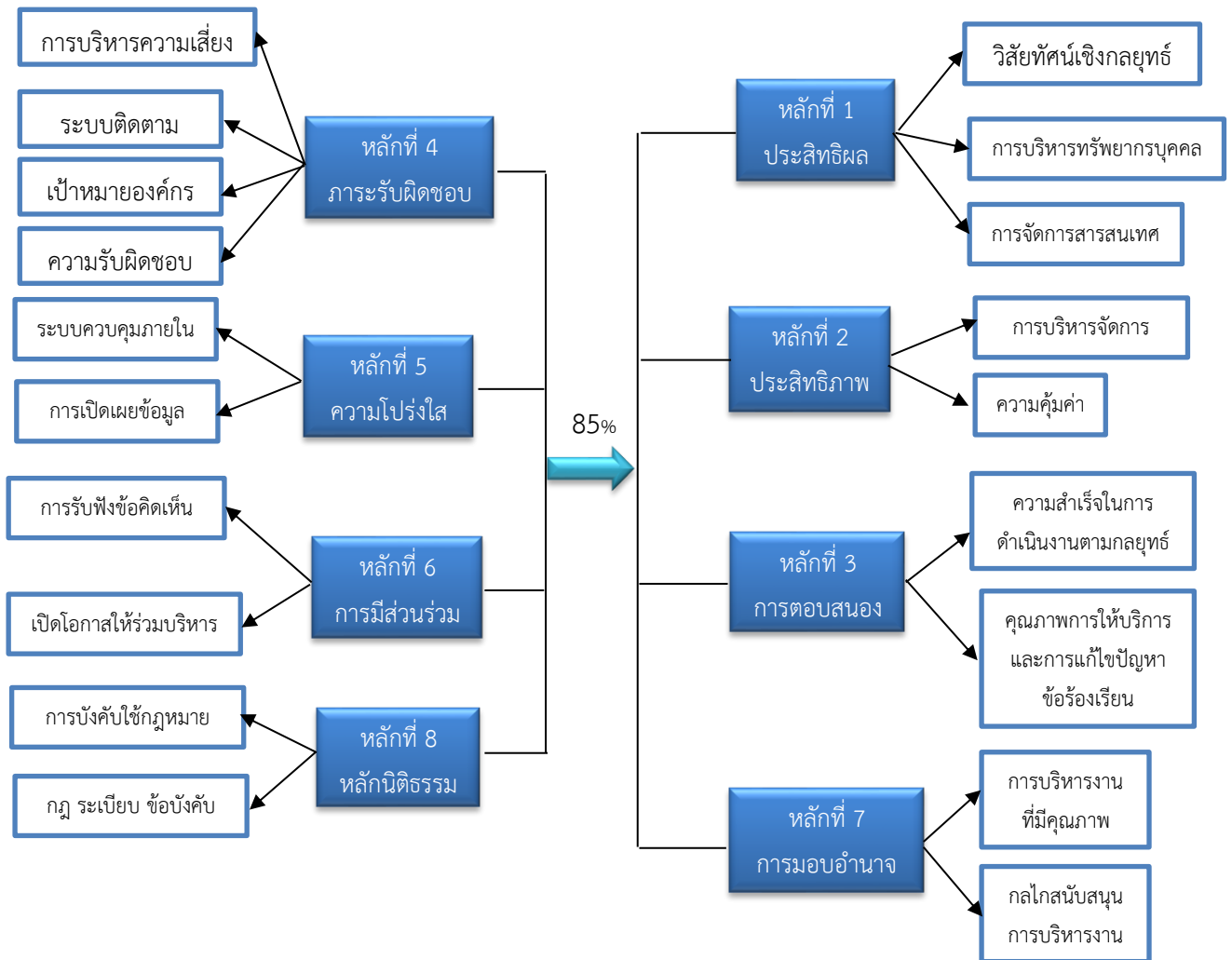
(1) หลักที่ 4 หลักการรับผิดชอบต่อ

(2) หลักที่ 5 หลักความโปร่งใส

(3) หลักที่ 6 หลักการมีส่วนร่วม

(4) หลักที่ 8 หลักนิติธรรม

หลังจากนั้นในปี ที่ 2 จะนำเอาผลการประเมินของสหกรณ์ที่ผ่านการประเมินปีแรก มาทำการประเมินให้ครบทั้ง 9 หลัก เพื่อบ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารจัดการ (เป็นคนดี และ คนเก่ง) (สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร จำกัด, 2561) ซึ่งหลักเกณฑ์สหกรณ์สีขาวด้วยหลักธรรมาภิบาลทั้ง 9 ผู้เขียนสรุปนำเสนอเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปเกณฑ์การประเมินสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล

การสร้างเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์กับนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาลในยุค Next Normal

หลักการในการสร้างความเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์กับนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาลนั้นสามารถดำเนินการได้โดย มุ่งเน้นไปที่หลักการดำเนินงานในกระบวนการทำงานทุกขั้นตอนภายในและภายนอกสหกรณ์ และยังควรมีการกระตุ้นเตือนให้สมาชิกสหกรณ์และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ

สหกรณ์ได้เห็นถึงคุณค่าของการดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส และยุติธรรมที่มีต่อองค์กร และสร้างคุณค่าภายในองค์กรด้วยการรวมกลุ่มกันต่อต้านการทุจริตและการประพฤติมิชอบ เพื่อให้เกิดการตระหนักถึงผลกระทบในอันที่จะสร้างความเสียหายต่อส่วนรวมและองค์กร โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานในทุกภาคส่วนของสังคม และอาจจะมีการแสวงหาโอกาสในการทุจริตจากการบริหารองค์กรในสถานการณ์ดังกล่าว และในกรณีดังกล่าวนี้ มานะ นิมิตรมงคล (2564) กล่าวว่า วิกฤติโควิดที่เกิดขึ้น หลายหน่วยงานของรัฐยังไม่เข้าใจว่าอุปกรณ์บางประเภทต้องมีการจัดซื้อกันอย่างใด หรือราคากลางและคุณภาพของอุปกรณ์นั้นต้องเป็นเช่นไร ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมาหน่วยงานราชการต้องทำงานที่บ้าน หรือ Work From Home ทำให้ศักยภาพในการตรวจสอบธรรมาภิบาลของหน่วยงานมีคุณภาพต่ำมาก การดูแลตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบในกรมและกระทรวงนั้น ๆ ลดกลไกการตรวจสอบลง ปัจจัยนี้เปรียบเสมือนเป็นการกระตุ้นให้เกิดการทุจริตได้โดยง่าย

การสร้างหลักการที่ดีที่มีความเป็นรูปธรรมและสามารถทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจน จะช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์มีความตระหนักถึงความถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล และตามนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยหลักธรรมาภิบาลได้ด้วยตนเอง และจะส่งผลให้เกิดการเข้าร่วมโครงการจากความต้องการของตนเอง มากกว่าถูกเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการตามนโยบาย เช่นนี้จะทำให้องค์กรของดำเนินไปได้อย่างถูกต้อง โปร่งใสและยุติธรรมเกิดผลดีต่อองค์กรรวมถึงเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยหลักการสร้างความเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์กับนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยหลักธรรมาภิบาลนั้นสามารถที่จะเริ่มจากบุคลากรในระดับสูงโดยการปฏิบัติเพื่อให้เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน และถ่ายทอดลงมาถึงบุคลากรในระดับล่างอย่างเป็นรูปธรรม เพราะเมื่อผู้นำของสหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในกระบวนการทำงานทุกขั้นตอน หลักการตามแผนงานสหกรณ์สีขาวด้วยหลักธรรมาภิบาลจึงจะสามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม และจะสามารถเผยแพร่ไปสู่บุคลากรระดับปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวควรอยู่บนพื้นฐานของหลักการและแนวคิดของการสร้างแรงจูงใจที่มากกว่าการสร้างแรงกดดันให้ปฏิบัติตาม เพราะจะช่วยให้เกิดผู้ปฏิบัติเกิดการหนักในคุณค่าของหลักธรรมาภิบาลและนำไปใช้ในการทำงานต่อไปอย่างเป็นเรื่องปกติ และจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความโปร่งใสในการบริหารจัดการสหกรณ์ในต่อไปอย่างยั่งยืนในที่สุด

สรุป

สหกรณ์ หมายถึง องค์การของกลุ่มบุคคลซึ่งรวมตัวกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่เป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในขณะที่ธรรมาภิบาลภาครัฐใหม่ หมายถึง การกำกับดูแลกิจการที่ดี ได้แก่ การบริหารจัดการบ้านเมือง สังคม องค์กร สถาบัน หรือธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเปิดเผยโปร่งใส มีความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งมีความชอบธรรม ยุติธรรม

มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และมีมาตรฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นการทั่วไป นโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล ก็คือ การนำเอาหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้โดยเชื่อมโยงกับการดำเนินงานในสหกรณ์ โดยมีสมาชิกในสหกรณ์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ขับเคลื่อน เป็นการนำหลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องมาสร้างความเข้มแข็งและความซื่อสัตย์ให้แก่องค์กรภาครัฐ และช่วยกระตุ้นให้เกิดความเป็นธรรม โดยที่การดำเนินงานสหกรณ์ตามนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล จะมีหลักเกณฑ์ในการประเมิน 9 หลักเกณฑ์ และจะทำการประเมินแบบต่อเนื่องโดยในปีแรกจะทำการประเมินหลักเกณฑ์ที่ 4, 5, 6, และหลักเกณฑ์ที่ 8 และหากผ่านเกณฑ์ร้อยละ 85 ในปีต่อมาจะทำการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่เหลือ ได้แก่ หลักเกณฑ์ที่ 1, 2, 3 และหลักเกณฑ์ที่ 7

การดำเนินงานตามนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยหลักธรรมาภิบาล สามารถช่วยลดปัญหาการกระทำการทุจริตและการฉ้อโกงภายในองค์กรสหกรณ์ โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งส่งผลกระทบให้การตรวจสอบต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐขาดความรัดกุม การดำเนินการยึดหลักธรรมาภิบาลจะช่วยสร้างความตระหนักในการป้องกันการเกิดปัญหาอันเกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ทำให้หน่วยงานเกิดความโปร่งใสและสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ได้ในที่สุด และแนวคิดตามนโยบายสหกรณ์สีขาวด้วยหลักธรรมาภิบาลนั้น นอกจากจะสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สหกรณ์ รวมไปถึงการสร้าง ความยั่งยืนให้แก่สหกรณ์แล้ว ยังสามารถช่วยให้เกิดการปรับตัวในยุคความปกติถัดไปที่อาจจะต้องมีการเตรียมพร้อมรับมือกับสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2561). *คำแนะนำสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัยและพัฒนาสหกรณ์นอกภาคการเกษตร กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์. (2556). *แนวโน้มคอร์รัปชันในประเทศไทย* (รายงานการวิจัย). สำนักกฎหมายสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2549). *อาวุธมีชีวิต? : แนวคิดเชิงวิพากษ์ว่าด้วยความรุนแรง*. กรุงเทพฯ: ฟาเดียวก้น.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). *ธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: น้ำฝน.
- ณัฐ วิมลพิรพัฒนา. (2556). *แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานองค์กรกระบวนการยุติธรรม: ศึกษากรณีกรมสอบสวนคดีพิเศษ* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล.

- นพคุณ เดชะพล. (2558). *การศึกษา ความพึงพอใจของสมาชิกต่อคุณภาพการให้บริการ ของสหกรณ์ การเกษตรปฎิรูปที่ดินหนองกอก จำกัด* (สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิวัติไชย เกษมมงคล. (2564). *ดัชนีรับรู้ทุจริตปี 63 ไทยอยู่อันดับ 104 ของโลก*. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.infoquest.co.th/2021/62561>
- ปกรณ์ ศิริประกอบ. (2562). *3 พาราไดม์ทางรัฐประศาสนศาสตร์: แนวคิด ทฤษฎี และการนำไปใช้จริง*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรพล ไทยทอง. (2560). ธรรมชาติกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 607–615.
- มนต์ชัย ช่วยประสม และคณะ. (2563). หลักธรรมาภิบาลของพนักงานต่อการปฏิบัติงานในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 2(2), 29–54.
- มานะ นิมิตมงคล. (2564). *ห่วงปัญหาคอร์รัปชันช่วงโควิด จุดอ่อนปกปิดข้อมูลตรวจสอบ*. สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.dailynews.co.th/articles/415175/>
- ระบบสืบค้นคำพิพากษาและคำสั่งศาลอาญา. (2559). *คดีอาญาหมายเลขดำที่ อ.3339/2559*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564, จาก <https://decision.coj.go.th/decision/court/>
- ศศิรัตน์ เมธิ์สุวภาพ. (2563). คุณค่าของนิติวิทยาศาสตร์ในทฤษฎีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่รายงาน ต่อสภาวิชาชีพบัญชี. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 34(109), 186–201.
- สมาคมการจัดการงานบุคคลแห่งประเทศไทย. (2564). *The 'Next Normal' in workplaces*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564, จาก <http://www.pmat.or.th/20712/content1/?contentid=38141>
- สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร จำกัด. (2561). *สหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564, จาก https://www.mukcoop.com/Doc/sahakorn_white.pdf
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี. (2562). *งานส่งเสริมและพัฒนา การสร้างธรรมาภิบาลในสหกรณ์ โครงการสหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาล*. กาญจนบุรี: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว. (2560). *ความหมายของสหกรณ์*. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2564, จาก <https://web.cpd.go.th/sakaeo/index.php/abot1/2017-06-16-03-40-24>
- OBEC SuffECON SEP4SDGs. (2020). *ประวัติสหกรณ์*. สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2564, จาก <https://suffecon.com>
- Osborne, S. P. (2010). Introduction: *The (New) Public Governance: A Suitable Case for Treatment? In The New Public Governance? : Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance*. Stephen P. Osborne (ed.). London: Routledge.
- Rhodes. R.A.W. (1996). The New Governance: Governing without Government. *Political Studies*, 44, 652–667.